

КОЈ ПРВ ПОЧНА?

Црвенковски и Бучковски национално беа погодени од сè уште необјавената одлука на Хашкото обвинителство да покрене пријава само против Бошкоски, а не и против осомничените за Вејце, киднапираните, Липково... Ја увидоа ли конечно играта на Западот кога е во прашање истерувањето на правдата или, пак, држи тезата на нивниот коалиционен другар Буцаку дека пред избори политичарите даваат такви изјави кои му се допаѓаат на народот.

Али Ахмети беше врховен командант на т.н. ОНА. Кој ќе одговара за киднапираните, па убиени 12 македонски цивили, кој ќе одговара за изживувањето врз градежните работници, кој ќе одговара за затворањето на вентилите на Липковското езеро итн.

■ Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Љубе повторно ни го втурнаа во политичкото секојдневие. Интересно е само зашто тоа се случува непосредно пред кампањата за локалните избори. Некој ќе рече сосема случајно, зошто би се поврзувала целата работа околу ексминистерот со изборниот циклус. Арно ама, почнаа да летаат патриотски и квазипатриотски изјави и од оние политички репрезенти од кои никогаш во ова трансформирано општество и не се очекувало. Еден Црвенковски, еден Бучковски да ви речат дека едностраното гледање на работите од страна на Хашкиот трибунал ќе ја искриви современата историја на државата и со тоа индиректно да се стават во некаква заштита на Бошкоски, е крајно неочекувано. Некој тоа го поистовети со лицемерие, некој потшепна "не слушајте ги што зборуваат, туку гле-

дајте што прават", некој им рече "браво, така требаше". Повторно вниманието се одвлекува од акутните и постојаните проблеми поврзани со катастрофалната состојба во економијата, стопанството, невработеноста. Љубе е дежурниот адут за да се позанимаваат сите. И новинарите, и ослабените политички структури, дури и амбасадите на странските дипломати во земјава. Ако малку подлабоко се проанализираат работите поврзани со нашиот начин на спроведување на демократијата, тогаш ќе се увиди дека ние сè правиме, но сè тоа што го правиме нема никаква врска со демократијата. Најдобро отсликување на ваквиот тренд деновиве даде претседателката на македонскиот Хелсиншки комитет, Мирјана Најчевска, презентирајќи го Годишниот извештај, која рече: "ако се споредуваме со диктаторски режими, со некои заостанати политички системи во Африка, Азија и слично, најверојатно ќе ни изгледа дека сме многу напред отидени, но ако се споредуваме со она што се случува во Европа, тогаш дефинитивно македонските граѓани не можат да ги остварат своите права".

КОНТРАДИКТОРНИ КРИТЕРИУМИ

Државата веќе подолго време практикува двојни стандарди во спроведувањето на правдата на сите нивоа: политички, економски, административни... Одамна граѓаните тоа го имаат насетено. Исто така, и претставниците на т.н. меѓународна заедница, составена од четири-пет земји, се обидуваат да наметнат или да изнудат контрадикторни критериуми кон нашите вредности и постулати на општеството. Црвенковски и Бучковски национално беа погодени од сè уште необјавената одлука на Хашкото обвинителство да покрене пријава само против Бошкоски, а не и против осомничените за Вејце, киднапираните, Липково... Ја увидоа ли конечно играта на Западот кога е во прашање истерувањето на правдата или, пак, држи тезата на нивниот коалиционен другар Буцаку дека пред избори политичарите даваат такви изјави кои му се допаѓаат на народот. По сè изгледа дека е во прашање второто. Веројатно рејтингот на владејачките партии ќе мора да се подигне преку формулата за реторика, која ја сакаат граѓанските маси. Не е прв пат таа како таква да се применува. Деновиве често пати се спомнуваше т.н. командна одговорност на луѓето кои беа вклучени во конфликтот од пред четири години. Ја имаше или ја немаше? Тоа не е дилема. Ако се појавија толку команданти како во партизанските филмови, тогаш неспорна е нивната "заслуга" за жртви и сквернавени човечки суштества. Љубе е осомничен токму за таа командна одговорност за случајот "Љуботен". Се нашол таму по три дена и некој забележал дека тој како шеф на полицијата сноси најголема одговорност за цивилните жртви меѓу албанското население во селото. Ако е така, тогаш правдата и вистината треба конечно да се знаат како такви. Бошкоски одлично се вклопи во мозаикот на политички игри, кои одвреме - навреме им притребуваат на политичките субјекти во земјава и на институциите на системот. Еднаш тој е злосторник и непогода за државата, кој го урива угледот на македонската демократија во светот, а друг пат за истите нив тој е жртва на политичките интереси на големците, кои преку него треба да ги тргнат дамките од своите раце. Своевремено, по бегството на Љубе во Хрватска, напишав дека тој направи кукавички потег. Машки не ја поднесе тешкотијата на еден осуденик. Ценеше дека неговото заминување во втората татковина ќе го ослободи од стегите на македонскиот демократски режим и дека официјален Загреб ќе му пружи многу поблагопријатна

заштита отколку Скопје. Се излажа самиот себеси. Таму стана уште поголема жртва на комбинаториките на двете земји плус хашките иследници. Преку Бошкоски Хрватска ќе го пере валканиот веш од ерата на Туѓман, па евентуалното негово испорачување во Хаг од страна на Загреб ќе значи преодна оценка за Месиќ за отвореноста кон Трибуналот, особено по критиките за несоработка. Љубе ниту најмалку не очекуваше Хрватска да се согласи со неговото испорачување на Хаг. Веројатно, сега ексминистерот се кае што не зел Србинка за жена, па така имајќи српско државјанство никогаш не би ѝ бил испорачан на Карла, зашто Белград се спротивставува на апсење и предавање. Но, настрана шегата. Навлегувајќи малку подлабоко во сферата на расчленувањето на терминот - командна одговорност - и кој може да биде фатен на одговорност доколку се оди објективно и непристрасно, тогаш доаѓаме до следните тези.

ХИЕРАРХИСКА ОДГОВОРНОСТ

Командната одговорност како хиерархиска поставеност над војничките кадри во 2001 година ја имаше на двете страни - македонската и албанската. Гледајќи на државната страна, прв во хиерархијата беше претседателот Трајковски во улога на Врховен командант на вооружените сили од чиешто одлуки зависеше активност или пасивност на Армијата, потоа доаѓаше министерот за одбрана Владо Бучковски, кој имаше ингеренции и во Армијата на Република Македонија. Дури трет на листата по тежината на работата и можноста за одлучување беше Бошкоски, кој се најде на чело на полицијата, а раководеше и со специјалната единица "Лавови".

На другата страна, врвот на одговорноста, сакал некој така да биде или не, паѓа на грбот на Али Ахмети како водач на паравоените формации. Ако се оди по логиката на т.н. командна одговорност, тогаш за секое сторено злодело од страна на неговите соборци одговара тој и само тој. Следуваат Хисни Шакири, Гзим Острени, Рафиз Алити и други поситни команданти по селата во Тетовско и во Кумановско. Оттука, најпростата логика е - ако Љубе оди во Хаг, тогаш тој треба да замине во пакет со иницијаторот на конфликтот во 2001 година, Али Ахмети. Па, нели ќе се суди за командна одговорност! Ако излеземе од наши рамки и видиме како истава работа се спроведува во соседството, тогаш горе - долу се гледаат истите или слични разврски на случаите.

Слободан Милошевиќ одговара во Хаг за воени злосторства и геноцид во Хрватска, Босна и Херцеговина и Косово. Милошевиќ одговара за командна одговорност ка-

ко највисок во хиерархијата на одлучување и како Врховен командант на југословенските вооружени сили. Оттука, доаѓаме до истата логика. Али Ахмети беше врховен командант на т.н. ОНА. Кој ќе одговара за киднапираните, па убиени 12 македонски цивили, кој ќе одговара за изживувањето врз градежните работници, кој ќе одговара за затворањето на вентилите на Липковското езеро итн. Минатава недела еден пратеник на СДСМ (не сакам да го спомнам неговото име) неформално нам новинарите ќе ни рече дека ако се оди по логиката на командната одговорност, како што тоа се прави со Бошкоски, тогаш таа логика на друга страна ќе ве одведе до Ахмети. Јасна е позицијата на Хашкиот трибунал. Таа логика не смее никогаш да се примени за припадниците на ОНА и нејзиното раководство. Ако одиме уште подалеку и ако ја разгледаме состојбата во Ирак, тогаш ќе видиме дека таму таа логика нема никакво значење. Кој е виновен за малтретирањето на заробениците во ирачкиот затвор Абу Граиб? Точно е тоа дека ниту Буш, ниту Блер не издале налог за извршување такви злодела, кои се косат со хуманитарното и со военото право. Но, ако се анализира принципот на командната одговорност, тогаш таа најмногу ги засегнува нив. Некој од големците се плаши од принципот на командна одговорност. Доколку тој подеднакво и објективно се примени низ целата планета, тогаш многумина од денешните демократи и миротворци би се нашле во популарниот Хаг. Денес се удира по грбот на помалиот, на послабиот. Така е најлесно. Се занемаруваат актите на нечесните игри и на преостанатите влезени во таа игра. На исто место, во исто време нештата се преиначуваат и извитоперуваат пред очите на

БАЛКАНСКО "ЈАГНЕ" ЗА ХАШКИ КУРБАН

БОШКОСКИ СМЕТАШЕ ДЕКА ЗАМИНУВАЊЕТО ВО ВТОРАТА ТАТКОВИНА ЌЕ ГО ОСЛОБОДИ ОД СТЕГИТЕ НА МАКЕДОНСКИОТ ДЕМОКРАТСКИ РЕЖИМ И ДЕКА ОФИЦИЈАЛЕН ЗАГРЕБ ЌЕ МУ ПРУЖИ МНОГУ ПОБЛАГОПРИЈАТНА ЗАШТИТА ОТКОЛУКУ СКОПЈЕ. СЕ ИЗЛАЖА САМИОТ СЕБЕСИ.

НЕМА ДА МЕ ЧУДИ АКО АЛИ НИ ГО КАНДИДИРААТ ЗА НОБЕЛОВА НАГРАДА ЗА МИР. ТОГАШ СИТЕ "ЌЕ СЛАВИМЕ". ЌЕ НАЗДРАВИМЕ СО САЛЕП.

севкупната домашна и светска јавност. Не само што ексминистерот Бошкоски не заслужи да биде рамо до рамо со водачот на ОНА, Али Ахмети, туку перверзијата отиде до таму што некој им ги замени местата. Да не бидам сфатен погрешно, ова не претставува никаква одбрана на Љубе ниту, пак, застанување на негова страна. Фактите и аргументите го наметнуваат ваквото размислување кај секој аналитичар, кој реално и објективно ги расчленува настаните од 2001 година. Треба некој да одговори на прашањето: А, кој прв почна? Ништо не е непознато, ништо не е скриено. Сè се одвиваше пред камерите, пред јавноста. Знаеме сè. Не може никој перверзно да ги искривоколчи причините и последиците од т.н. војна. Љубе можеби ќе оди во Хаг. Правилото "каде што има сила, нема правдина" и овој пат ќе се повтори. Нема да ме чуди ако годинава или до година Али ни го кандидираат за Нобелова награда за мир. Тогаш сите "ќе славиме". Ќе наздравиме со салеп.